

ÖĞRETMENLERİN ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

Pelin KARADUMAN² Münevver ÇETİN³

Makale Bilgisi	Özet
Araştırma Makalesi	Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin enneagram kişilik tiplerinin çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul'da görev yapmakta olan 463 öğretmendir. Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu" ve "Enneagram Kişilik Ölçeği" ile toplanmıştır. Veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerinin dağılımını belirlemede frekans ve yüzde analizi kullanılmıştır. Ayrıca ortalamalar ve standart sapmalar hesaplanmıştır. İkili gruplar arasında manidar farkın olup olmadığının sınıanmasında bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla gruplarda tek yönlü Anova testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri cinsiyet ve eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermezken, yaş, medeni durum, öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi, çalışılan okul türü, kurumdaki hizmet süresi ve okulda çalışan öğretmen sayısına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.
<i>Makale Geçmişi:</i>	
Başvuru 04.09.2023	
Kabul 03.10.2023	
<i>Anahtar Kelimeler:</i>	
Enneagram, Kişilik, Öğretmen, Enneagram Kişilik Tipleri	

INVESTIGATION OF TEACHERS' ENNEAGRAM PERSONALITY TYPES IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Article Information	Abstract
Research Article	The aim of this study is to examine the teachers' enneagram personality types in terms of various variables. In the study, survey model was used. The sample of the study is 463 teachers who are working in Istanbul. Research data were collected with "Personal Information Form" and "Enneagram Personality Scale". The data were analyzed by using SPSS program. Frequency and percentage analyses were used in order to determine the distribution of the demographic characteristics of the participants. Also, means and standard deviations were calculated. Independent sample t-test was done to test whether there was a significant difference between the paired groups, one-way Anova test was done in more than two groups. According to the results of analysis, it was concluded that while the enneagram personality types of teachers didn't show a significant difference in terms of gender and educational status, it showed significant differences in terms of age, marital status, length of service in teaching profession, type of the school, length of service in the institution and the number of the teachers working at the school.
<i>ArticleHistory:</i>	
Received 04.09.2023	
Accepted 03.10.2023	
<i>Keywords:</i>	
Enneagram, Personality, Teacher, Enneagram Personality Types	

Kaynakça Gösterimi: Karaduman, P. ve Çetin, M. (2023). Öğretmenlerin Enneagram kişilik tiplerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Yönetimi & Politikaları Dergisi*, 4(2), 1-15.

¹Bu çalışma Pelin Karaduman tarafından Prof. Dr. Münevver Çetin danışmanlığında hazırlanan "Öğretmenlerin Enneagram Kişilik Tipleri, Algıladıkları Örgüt Kültürü ve Arabuluculuk Tutumları Arasındaki İlişki" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Öğr. Gör., Doğu Üniversitesi, pelinnkaradumann@gmail.com, 0009-0001-5775-284X

³ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, mcetin@marmara.edu.tr, 0000-0002-1203-9098

1. GİRİŞ

İnsanoğlu tarih boyunca kişilik sorusunun cevabını aramış, teoriler geliştirilmiştir (Engler, 2014). Kişilik insanı diğerlerinden ayıran ve farklı koşullarda farklı davranmasına neden olan kalıcı karakteristikleridir (Schultz ve Schultz, 2017, s.6). Başka bir tabirle kişilik doğuştan ve sonradan öğrenilen beceriler, çevre, eğitim, içgüdüler ve hırslar, içinde bulunulan durumlar, çevredekilerin etkisi ve kişilik tipinin birleşimidir. Bu değişkenlerin çoğu değişse de, kişilik tipi kişinin hayatı boyunca değişmez ve kişilik tipinin bilinmesi ve anlaşılması kişinin nelerden hoşlandığını, motive olduğunu, neleri yapmaya yatkın olduğunu, stres, değişim, önemli karar verme gibi çeşitli durumlarda nasıl davranacağını, bir görevi nasıl gerçekleştireceğini, başkaları veya kendisiyle neden çatışma yaşadığını anlamada yardımcı olur (Garner, 2012, ss. 11-12).

Enneagram da kişinin kendisini anlamasını sağlayan bir modeldir ve insanı bütünüyle ele alarak inceleme imkanı sunar (Ferda ve Karabulut, 2004, s.7). Enneagramda temelde dokuz kişilik tipi bulunmaktadır (Riso ve Hudson, 1999; Gomez, 2020). Her bir kişilik tipinin de kendi has özellikleri vardır.

Tip 1'ler gerçekçi ve vicdanlı kişilerdir ve yüksek hedefler, idealar oluşturup onların gerçekleşmesi için yaşar (Baron ve Wagele, 1994, s.5). Oldukça disiplinli ve mükemmeliyetçi olan Tip 1'ler yanlış yapmaktan korkan ama her zaman gelişim isteyen, etik anlayışı yüksek kişilerdir. Bastırılmış öfke ve sabırsızlık konusunda sorun yaşarlar. Çok mücadeleci ve öğreticilerdir. Yüksek standartlar koydukları ve bunları korumak istediklerinden eleştirel ve mükemmeliyetçi görünür. Sağlıklı birler bilge, anlayışlı ve ahlaki açıdan oldukça yüksektirler (Riso ve Hudson, 1999, s. 11).

Tip 2'ler oldukça sıcakkanlı ve çevresindekilerle ilgili, onlara karşı hassas yaklaşan ve yardımcı olan kişilerdir (Baron ve Wagele, 1994, s. 5). Tip 2'ler empatik, içten, arkadaş canlısı kişiler olup insanları hoşnut etmek için ellerinden geleni yapar. Başkalarının ona ihtiyaç duymasını istediği için insanlara yardımcı olur. Kendi öz ihtiyaçlarını anlama ve kendine dikkat etme konusunda sorun yaşar. Sağlıklı 2'ler bencil ve fedakar olmanın yanı sıra herkes için koşulsuz sevgileri vardır (Riso ve Hudson, 1999, s.11).

Tip 3'ler yüksek enerjiye sahip olan, iyimser, amaç odaklı kişilerdir (Baron ve Wagele, 1994, s.5). Tip 3'ler başarıyı sever. Kişisel gelişimleri ile çok ilgili olan Tip 3'ler oldukça hırslı ve yarışçı severler. Kendinden emin ve çekici olan bu tip için insanların onlar hakkında ne düşündükleri önemlidir. Çok çalışma ve yarışçıl olmaları ile ilgili sorun yaşarlar. Sağlıklı 3'ler kendilerini olduğu gibi kabul eden, gerçekçi ve rol model kişilerdir (Riso ve Hudson, 1999, s.11).

Tip 4 duygusal ve algıları yüksek kişilerdir (Baron ve Wagele, 1994, s.5). Romantik ve içe dönük olan Tip 4'ler kendilerinin farkında olan, sessiz ve daha bireyselci kişilerdir. Aynı zamanda da zaman zaman umutsuzluğa kapılabilen tiplerdir. Kendilerini kusurlu ve savunmasız hissettiklerinden kendilerini insanlardan geri çeker ve kibirlerinden dolayı da sıradan yaşam tarzından kendini soyutlar. Zevklerine düşkün olduklarından ve kendilerine sürekli acıdıklarından dolayı sorun yaşar. Sağlıklı 4'ler oldukça yaratıcı ve ilham verici, kendilerini yenileyebilen kişilerdir (Riso ve Hudson, 1999, s. 11).

Tip 5 bilgiye ihtiyaç duyan, içe dönük ama aynı zamanda da çevresine ve bilgiye karşı meraklı ve analitik kişilerdir (Baron ve Wagele, 1994, s.5). Tip 5 kafa yoran, dikkatli, meraklı kişilerdir. Karmaşık düşünceler geliştirmeye odaklanabilir. Daha bağımsız ve inovatif olan bu tip kendi düşünceleri ve hayallerine kafa yormakla meşguldür. Bağımsız olma, dışadönüklük ve hiççilikle sorun yaşar ama sağlık 5'ler vizyonlu öncüdürler ve zamanın ilerisinde olup, dünyayı tamamen yeni bir halde görebilir (Riso ve Hudson, 1999, ss.11-12).

Tip 6 sorumluluk sahibi ve çevresindekilere karşı sadakate önem vermesinin yanı sıra çekingen ve içine kapanık olabileceği gibi sözünü sakınmayan ve kavgacı da olabilir (Baron ve Wagele, 1994, s.5). Kendini adayın kişiler olan Tip 6'lar güvenilir, sorumluluk sahibi ve çalışkan olmanın yanı sıra savunmacı, baştan savmacı ve oldukça endişeli de olabilir. Oldukça dikkatli ve kararsız olan Tip 6'lar isyankar ve meydan okuyan tipler de olabilir. Şüphe duyma ile ilgili sorun yaşarlar. Sağlıklı 6'lar kendinden emin ve kendine güvenen, zayıf ve güçsüzün yanında olan kişilerdir (Riso ve Hudson, 1999, s.12).

Tip 7'ler iyimser, enerjik kişilerdir ve dünyaya katkıda bulunmak ister (Baron ve Wagele, 1994, s.5). Bu yüzden de üretken ve meşguldürler. Çok yönlü ve spontan olan Tip 7'ler neşeli ve pratik olmanın yanı sıra, dağınık ve disiplinsiz de olabilir. Yeni ve eğlenceli deneyimlerin peşindedirler. Bu yüzden dikkatleri dağılabilir ve yorgunluk hissederler. Gereksiz şeylerle ilgilenmeleri ve düşüncesiz davranmaktan dolayı sorun yaşar. Sağlıklı 7'ler önemli hedefler için yeteneklerini yönlendirir, neşeli olur ve kendini gerçekleştirir (Riso ve Hudson, 1999, s.12).

Tip 8'ler korumacı ve kendine güvenen kişilerdir (Baron ve Wagele, 1994, s.6). Güçlü ve baskın olan Tip 8'ler kendine güvenen güçlü kişilerdir. Korumacı ve kararlı olmalarının yanı sıra kendileri ile gurur duyarlar. Çevrelerini kontrol altında tutmaları gerektiğini hisseder ve bu da onları kavgacı ve korkutucu görünmesine sebep

olur. Kişilerle yakın olma konusunda sorun yaşar. Sağlıklı 8'ler güçlerini başkalarının yaşamını geliştirmek için kullanır ve kahraman olur (Riso ve Hudson, 1999, s.12).

Tip 9'lar destekleyici, insanları anlayan ve iyi huylu kişilerdir. Kişilerin birbiriyle uyum sağlamasını, anlaşmasını ister (Baron ve Wagele, 1994, s.6). Uysal olan bu tip herkesi kabul eder ve güvenir, barışı korumak uğruna insanlarla uyum sağlayabilir. Çatışmanın olmamasını ister, bu da onun bazı şeylere kayıtsız kalmalarına ve küçümsemelerine sebep olur. Bencilik ve pasif olma konusunda sorun yaşar. Sağlık 9'lar çatışmaları çözer ve insanları bir araya getirebilir (Riso ve Hudson, 1999, s.12).

Enneagram temelde yukarıda sunulan bu dokuz kişilik tipinin incelemesidir (Baron ve Wagele, 1994, s.1). Dokuz farklı kişilik tipinden oluşan ve eski bir kişilik sistemi olan enneagram diğer kişilik sistemlerine benzediği noktalar bulunmaktadır. Lakin sadece enneagram kişinin kişiliğini oluşturan karakteristiklere neden sahip olduğunu açıklar. Davranışların sebebini, çatışmalara nasıl yaklaştığını ve stres altındayken ne olacağını sunan bir rehber gibidir. Kişiliğin neden ve nasıl geliştiğini anlamada daha derin bir fikir sunar ve hem kişinin kendini keşfetmesini destekler hem de ilişkilerini güçlendirme konusunda yardımcı olur (Gomez, 2020, s. 20). Enneagram kişiye kendi kişilik tipini tanımanın yanı sıra, problemlerle nasıl başa çıktığını, iş birlikteliklerini, sevgililerini, ailesi ve arkadaşlarını nasıl anladığını ve her tipin empati, bilgelik, aşk gibi daha yüksek insan kapasitelerine eğilimini takdir etmesine yardımcı olur. Kısacası, kendi benliğini anlamının yanı sıra, ilişkilerini çözmesine yardımcı olur, kişilik tipine özgü daha yüksek becerilerinden haberdar olmasını sağlar (Palmer, 2011, s.3). Bu yüzden enneagram iş, aile ortamının yanı sıra okullarda da sıklıkla kullanılmaktadır (Lapid- Bogda, 2010; Pearce ve Brees, 2007). Fakat, öğretmenlerin kişiliği ile alakalı çok az çalışma mevcuttur (Kim, Jörg ve Klassen, 2019; Schewee, 2023, s.85). Halbuki enneagramın öğretmenler açısından incelenmesinin pek çok faydası olabilir. Öncelikle, enneagram kişilik tipine uygun meslek seçimi konusunda yol göstermektedir (McGuinness, 2007). Böylece kişi öğretmenlik mesleğinin onun için uygun olup olmadığını analiz edebilir, öğretmenlik mesleğine uygun kişiler seçilerek de eğitimde verim alınabilir. Ayrıca, öğretmenlerin kişilik tipleri öğretimin etkililiğini (Fatemi, Ganjali ve Kafi, 2016, s.174; Othman, 2009); öğrencilerle olan etkileşimi, kullanılan metodları, örnekleri, davranışlarını (Murray, 1972, s.383); okul ortamında okul iklimi ve okul yaratıcılığını geliştirmedeki çalışmaları (Walker, 1969, s.245) etkileme gücüne sahiptir. Bu yüzden öğretmenlerin kişilik tipinin bilinmesi eğitim, öğretim ve okul için önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, okullarda anlaşmazlıklar, çatışmalar yaşanabilmektedir (Bayar, 2015; Sucuoğlu, 2015) ve kişilik tipleri çatışma çözümleri ile ilişkilidir (Antonioni, 1998; Şahin, 2019; Yürür, 2009; Turhan ve Tiftik, 2022). Bu konuda okul yöneticilerinin kişilikleri ve çatışmaları yönetme stilleri ile ilgili çalışmalar mevcuttur (Oğuz, 2007; Yıldızoğlu ve Burgaz, 2014). Lakin anlaşmazlıklar öğretmenler arasında da çözülebilir. Bu yüzden öğretmenlerin hem kendi hem de okul mensuplarının kişilik tipini bilmesi anlaşmazlıkların çözümünde de etkisi olabilir.

Özetle, öğretmenin enneagram kişilik tipini bilmesi kendisi için kişilik tipine uygun ders planı hazırlamasında, sınıf yönetiminde, kişiliğinin öğrenciler üzerindeki etkisini bilmesinde ve kendine bu konuda dönüt vermesinde ve mesleki gelişim konusunda yol göstermesinde; örgüt kültürü için de öğretmenlerin birbirlerinin güçlü ve zayıf noktalarını, motivasyon kaynaklarını anlamalarında, ilişki kurmalarında, kime hangi konularda danışmaları gerektiğinde, iletişimlerinde ve empati kurmaları konusunda fayda sağlamaktadır (Schewee, 2023, ss.192-196). Bu yüzden öğretmenlerin kişilik tiplerinin araştırılması hem öğretmenlerin kendisi için, hem etkili eğitim öğretim için, hem de okul ortamı için önem arz etmektedir.

Enneagramla ilgili literatürde okul yöneticilerine (Kayserili, 2023; Kocabıyık, 2021; Subaş, 2017), öğrencilere (Aca, 2020; Doğan, 2023; Hur ve Lee, 2011; Kabak, 2011; Lee, Yoon ve Do, 2013; Yüksel ve Kızılgöç, 2021), öğretmen adaylarına (Erkan, 2020) veya genel toplumsal kitleye (Aktürk ve Taştan, 2020) yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Enneagram açısından öğretmenlere yönelik ise sınırlı çalışma bulunmaktadır (Boyd, 2021; Schewee, 2023). Bu çalışmada enneagram kişilik tipleri sadece öğretmenler açısından ele alınmıştır. Çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı ve öğretmenlerin enneagram kişilik tiplerini incelediği için önemli olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden, bu araştırmanın amacı öğretmenlerin enneagram kişilik tiplerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

1. Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri nasıldır?

2. Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri çeşitli demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi, çalıştıkları okul türü, çalıştıkları kurumdaki hizmet süreleri, çalıştıkları kurumdaki öğretmen sayısı) göre nasıl farklılaşmaktadır?

2. YÖNTEM

Bu araştırma öğretmenlerin enneagram kişilik tiplerinin çeşitli demografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi, çalıştıkları okul türü, çalıştıkları kurumdaki hizmet süreleri, çalıştıkları kurumdaki öğretmen sayısı) göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu

amaçla tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geçmişte ya da günümüzde var olan durumu var olduğu şekilde betimlemeyi hedeflemektedir (Karasar, 2012).

Araştırma için Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan 22.06.2022 tarihli ve 05-45 sayılı kararıyla etik kurul izni alınmıştır. Ayrıca ölçek sahibinden de ölçeği kullanmak için izin alınmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni İstanbul'da devlet okullarında görev yapan ilk, orta ve lise kademelerindeki öğretmenlerdir. Evren ulaşılamayacak kadar büyük olduğundan örneklem seçilmeye gidilmiş ve kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak 463 öğretmenden veriler toplanmıştır. Örneklem grubundaki 463 öğretmenin 324'ü (%70) kadın, 139'u (%30) erkek, 37'si (%8) 21-30 yaşında, 190'ı (%41) 31-40 yaşında, 163'ü (%35,2), 41-50 yaşında, 73'ü (%15,8) 51 ve üzeri yaşında, 365'i (%78,8) evli, 98'i (%21,2) bekar, 102'si (%22) lisansüstü, 361'i (%78) lisans mezunu, 26'sının (%5,6) öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi 0-5 yıl, 93'ünün (%20,1) 6-10 yıl, 101'inin (%21,8) 11-15 yıl, 75'inin (%16,2) 16-20 yıl, 168'inin (%36,3) 21 yıl ve üstüdür. Öğretmenlerin 146'sı (%31,5) ilkokulda, 181'i (%39,1) ortaokulda, 136'sı (%29,4) lisede görev yapmakta, 220'sinin (%47,5) çalıştığı kurumdaki hizmet süresi 0-5 yıl, 132'sinin (%28,5) 6-10 yıl, 59'unun (%12,7) 11-15 yıl, 28'inin (%6) 16-20 yıl, 24'ünün (%5,2) 21 yıl ve üstüdür. Öğretmenlerin 62'sinin (%13,4) okulunda görev yapan öğretmen sayısı 25 ve daha az, 204'ünün (%44,1) 26-50 arası, 197'sinin (%42,5) 51 ve üzeridir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmenlerin demografik özelliklerinin toplandığı Kişisel Bilgi Formu ve Subaş ve Çetin (2017) tarafından geliştirilen Enneagram Kişilik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 4'lü likert tipindedir. Her bir kişilik tipinin bir faktör altında 3 maddeden oluştuğu ölçek, toplamda 9 faktörlü ve 27 maddeden oluşmaktadır. Açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin dokuz faktörün toplam faktör yükü 19,952 olup toplam varyansın %73,899'unu açıklamaktadır. Doğrulamalı faktör analizi sonucuna göre de p değeri=0,000; $\chi^2/df=1,410$; RMSEA=0,045, SRMR=0,028, NFI=0,849; CFI =0,949; GFI=0,875 ve AGFI=0,836 değerleri ile modelin uyum göstergeleri literatürdeki referans aralıklarına bakıldığında uygun bir model olduğu bulunmuştur. Araştırmacılar enneagram kişilik tiplerini analiz etmeye yönelik hazırladıkları ölçekte kişilik tipleri isimlerini, literatüre uygun olarak faktör sırasıyla Uzlaşmacı (Tip 9 için), Başaran (Tip 3 için), Yardımcı (Tip 2 için), Maceracı (Tip 7 için), Mükemmeliyetçi (Tip 1 için), Özgün (Tip 4 için), Gözlemci (Tip 5 için), Sorgulayan (Tip 6 için) ve Reis (Tip 8 için) olarak belirlemiştir. Yaptıkları güvenilirlik çalışması sonucu faktörlere ait cronbach alpha değerleri, Tip 1 için 0,772; Tip 2 için 0,856; Tip 3 için 0,831; Tip 4 için 0,843; Tip 5 için 0,750; Tip 6 için 0,736; Tip 7 için 0,763; Tip 8 için 0,717; Tip 9 için 0,871'dir (Subaş ve Çetin, 2017; Subaş, 2017). Bu çalışma için yapılan DFA analizi sonucuna göre de $\chi^2/df=1,235$; RMSEA=0,022; SRMR=0,031, NFI=0,98; CFI =1,00; GFI=0,95 ve AGFI=0,93 değerleriyle modelin uyum iyiliği düzeylerinin kabul ve mükemmel uyum aralığında olduğu görülmüş ve açıklanan faktör yapısının doğrulandığı belirlenmiştir.

Araştırmada güvenilirlik çalışması da yapılmış ve ölçeğin boyutlarının güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha değerleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Ölçeğin Boyutlarına Ait Güvenilirlik Değerleri

Kişilik Tipi	Cronbach's Alpha
TİP 1	0,827
TİP 2	0,833
TİP 3	0,868
TİP 4	0,805
TİP 5	0,802
TİP 6	0,793
TİP 7	0,839
TİP 8	0,855
TİP 9	0,724

Yapılan analize göre tüm faktörlerin güvenilirlik düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (Cronbach's alpha >0.70).

2.3. Verilerin Analizi

Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımlarının belirlenmesinde frekans ve yüzde analizi, ölçüğe ait katılımcı düzeylerinin belirlenmesinde ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Veriler normal dağılımdan geldiği için ikili gruplarda manidar farkın olup olmadığının sınıanmasında bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla gruplarda tek yönlü Anova testi yapılmıştır. Ayrıca ölçüğün güvenilirliğini test etmede Cronbach's Alpha analizi yapılmıştır. LISREL programı kullanılarak da ölçek için doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde öğretmenlere uygulanan ölçüğe ait analizler sunulmuştur. Öncelikle, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişilik tipleri alt boyutlarına ait aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmenlerin Enneagram Kişilik Tiplerine Ait Betimsel Bulgular

Öçümler	$\bar{x}$	s.s
Uzlaşmacı	1,98	0,62
Başaran	1,31	0,79
Yardımcı	1,87	0,71
Maceracı	1,13	0,71
Mükemmeliyetçi	1,15	0,71
Özgün	1,11	0,68
Gözlemci	1,29	0,73
Sorgulayan	1,35	0,79
Reis	1,75	0,78

Katılımcıların kişilik tipleri alt boyutlarındaki aritmetik ortalamalarına bakıldığında; uzlaşmacı kişilik tipinin 1.98 ± 0.62 , başaran kişilik tipinin 1.31 ± 0.79 , yardımcı kişilik tipinin 1.87 ± 0.71 , maceracı kişilik tipinin 1.13 ± 0.71 , mükemmeliyetçi kişilik tipinin 1.15 ± 0.71 , özgün kişilik tipinin 1.11 ± 0.68 , gözlemci kişilik tipinin 1.29 ± 0.73 , sorgulayan kişilik tipinin 1.35 ± 0.79 ve reis kişilik tipinin 1.75 ± 0.78 olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile cinsiyetlerinin karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: Cinsiyet Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s.s	t	p
Uzlaşmacı	Kadın	324	1,96	0,64	-0,890	0,374
	Erkek	139	2,02	0,58		
Başaran	Kadın	324	1,35	0,79	1,417	0,157
	Erkek	139	1,24	0,78		
Yardımcı	Kadın	324	1,84	0,73	-1,489	0,137
	Erkek	139	1,94	0,66		
Maceracı	Kadın	324	1,13	0,74	-0,070	0,944
	Erkek	139	1,13	0,64		
Mükemmeliyetçi	Kadın	324	1,16	0,73	0,378	0,705
	Erkek	139	1,13	0,66		
Özgün	Kadın	324	1,12	0,69	0,310	0,756
	Erkek	139	1,10	0,66		
Gözlemci	Kadın	324	1,32	0,76	1,686	0,093

	Erkek	139	1,20	0,66		
Sorgulayan	Kadın	324	1,34	0,79	-0,332	0,740
	Erkek	139	1,37	0,78		
Reis	Kadın	324	1,70	0,78	-1,823	0,069
	Erkek	139	1,85	0,78		
p>0.05;t:Bağımsız Örneklem t-testi						

Yapılan analizin sonucuna göre cinsiyet ile enneagram kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Sonuç olarak kişilik tipleri alt boyutları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile yaşlarının karşılaştırılması için tek yönlü Anova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: Yaş Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Yaş	n	$\bar{x}$	s.s	F	p	LSD
Uzlaşmacı	21-30	37	1,84	0,55	2,562	0,054	
	31-40	190	1,92	0,62			
	41-50	163	2,02	0,64			
	51 ve üzeri	73	2,11	0,60			
Başaran	21-30	37	1,74	0,70	4,216	0,006*	1>2-3-4
	31-40	190	1,29	0,78			
	41-50	163	1,29	0,82			
	51 ve üzeri	73	1,20	0,74			
Yardımcı	21-30	37	1,49	0,73	4,834	0,003*	1<2-3-4
	31-40	190	1,83	0,68			
	41-50	163	1,94	0,74			
	51 ve üzeri	73	1,99	0,67			
Maceracı	21-30	37	1,33	0,81	1,588	0,191	
	31-40	190	1,15	0,67			
	41-50	163	1,11	0,73			
	51 ve üzeri	73	1,03	0,70			
Mükemmeliyetçi	21-30	37	1,52	0,65	5,088	0,002*	1>2-3-4
	31-40	190	1,18	0,69			
	41-50	163	1,12	0,71			
	51 ve üzeri	73	0,99	0,70			
Özgün	21-30	37	1,32	0,53	4,017	0,008*	4<1-2
	31-40	190	1,18	0,65			
	41-50	163	1,08	0,71			
	51 ve üzeri	73	0,91	0,71			
Gözlemci	21-30	37	1,57	0,60	2,363	0,071	
	31-40	190	1,28	0,72			
	41-50	163	1,27	0,73			
	51 ve üzeri	73	1,18	0,78			
Sorgulayan	21-30	37	1,49	0,77	1,559	0,199	
	31-40	190	1,38	0,81			
	41-50	163	1,37	0,78			
	51 ve üzeri	73	1,19	0,74			
Reis	21-30	37	1,48	0,70	3,311	0,020*	4>1-2
	31-40	190	1,68	0,80			
	41-50	163	1,82	0,77			
	51 ve üzeri	73	1,89	0,75			

*p<0.05; F:Tek Yönlü Anova Testi

Yapılan analizin sonucuna göre yaş ile başaran, yardımcı, mükemmeliyetçi, özgün ve reis kişilik tiplerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Hangi gruplardan farklılığın kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonucu ortalamalara bakıldığında başaran ve mükemmeliyetçi kişilik tipinde yaşı 21-30 olan katılımcıların 31-40, 41-50, 51 ve üstü olanlardan yüksek, yardımcı kişilik tipinde ise düşük olduğu belirlenmiştir. Özgün kişilik tipinde yaşları 51 ve üzeri olan katılımcıların 21-30, 31-40 yaşta düşük, reis kişilik tipinin ise yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile medeni durumlarının karşılaştırılması için bağımsız örneklem t- testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Medeni Durum Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Medeni Durum	n	$\bar{x}$	s.s	t	p
Uzlaşmacı	Evli	365	1,99	0,63	1,128	0,260
	Bekâr	98	1,91	0,60		
Başaran	Evli	365	1,27	0,80	-2,336	0,020*
	Bekâr	98	1,48	0,75		
Yardımcı	Evli	365	1,91	0,72	2,365	0,018*
	Bekâr	98	1,72	0,67		
Maceracı	Evli	365	1,10	0,71	-1,694	0,091
	Bekâr	98	1,24	0,71		
Mükemmeliyetçi	Evli	365	1,12	0,71	-1,734	0,084
	Bekâr	98	1,26	0,68		
Özgün	Evli	365	1,10	0,68	-0,941	0,347
	Bekâr	98	1,17	0,66		
Gözlemci	Evli	365	1,27	0,75	-0,721	0,471
	Bekâr	98	1,33	0,67		
Sorgulayan	Evli	365	1,36	0,82	0,576	0,565
	Bekâr	98	1,32	0,67		
Reis	Evli	365	1,77	0,79	1,033	0,302
	Bekâr	98	1,67	0,76		

*p<0.05;t:Bağımsız Örneklem t-testi

Yapılan analizin sonucuna göre medeni durum ile başaran ($p=0.20<0,05$) ve yardımcı ($p=0.018<0,05$) kişilik tipinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ortalamalara bakıldığında başaran kişilik tipi bekarlarda, yardımcı kişilik tipi evlilerde daha yüksek bulunmuştur.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile eğitim durumlarının karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Eğitim Durumu Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Eğitim Durumu	n	$\bar{x}$	s.s	t	p
Uzlaşmacı	Lisansüstü	102	1,90	0,64	-1,458	0,146
	Lisans	361	2,00	0,62		
Başaran	Lisansüstü	102	1,29	0,79	-0,341	0,733
	Lisans	361	1,32	0,79		
Yardımcı	Lisansüstü	102	1,82	0,73	-0,764	0,445
	Lisans	361	1,88	0,71		
Maceracı	Lisansüstü	102	1,13	0,72	0,049	0,961
	Lisans	361	1,13	0,71		
Mükemmeliyetçi	Lisansüstü	102	1,17	0,71	0,221	0,825
	Lisans	361	1,15	0,70		
Özgün	Lisansüstü	102	1,12	0,67	0,141	0,888
	Lisans	361	1,11	0,68		
Gözlemci	Lisansüstü	102	1,23	0,67	-0,955	0,340
	Lisans	361	1,30	0,75		
Sorgulayan	Lisansüstü	102	1,27	0,79	-1,181	0,238
	Lisans	361	1,38	0,79		
Reis	Lisansüstü	102	1,84	0,77	1,381	0,168
	Lisans	361	1,72	0,78		

*p<0.05;t:Bağımsız Örneklem t-testi

Yapılan analizin sonucuna göre eğitim durumu ile enneagram kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p> 0,05$). Sonuç olarak kişilik tipleri alt boyutları eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi karşılaştırılması için tek yönlü Anova analizi ve sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Hizmet Süresi Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Süre	n	$\bar{x}$	s.s	F	p	LSD
Uzlaşmacı	0-5 Yıl	26	1,91	0,51	4,984	0,001*	5>2-4
	6-10 Yıl	93	1,80	0,64			
	11-15 Yıl	101	1,99	0,61			
	16-20 Yıl	75	1,88	0,65			
	21 yıl ve üstü	168	2,12	0,59			

Başaran	0-5 Yıl	26	1,71	0,61	8,017	0,001*	1>3-4-5
	6-10 Yıl	93	1,63	0,71			
	11-15 Yıl	101	1,17	0,82			
	16-20 Yıl	75	1,29	0,82			
	21 yıl ve üstü	168	1,17	0,76			
Yardımcı	0-5 Yıl	26	1,55	0,73	10,706	0,001*	2<3-4-5
	6-10 Yıl	93	1,51	0,66			
	11-15 Yıl	101	1,94	0,68			
	16-20 Yıl	75	1,95	0,69			
	21 yıl ve üstü	168	2,03	0,68			
Maceracı	0-5 Yıl	26	1,45	0,71	7,034	0,001*	1>3-4-5
	6-10 Yıl	93	1,40	0,68			
	11-15 Yıl	101	1,04	0,67			
	16-20 Yıl	75	1,12	0,73			
	21 yıl ve üstü	168	1,00	0,69			
Mükemmeliyetçi	0-5 Yıl	26	1,47	0,67	7,205	0,001*	1>3-4-5
	6-10 Yıl	93	1,41	0,66			
	11-15 Yıl	101	1,11	0,70			
	16-20 Yıl	75	1,15	0,77			
	21 yıl ve üstü	168	0,99	0,66			
Özgün	0-5 Yıl	26	1,45	0,54	10,118	0,001*	1>3-4-5
	6-10 Yıl	93	1,41	0,65			
	11-15 Yıl	101	1,05	0,63			
	16-20 Yıl	75	1,12	0,72			
	21 yıl ve üstü	168	0,93	0,66			
Gözlemci	0-5 Yıl	26	1,49	0,67	4,33	0,002*	2>3-5
	6-10 Yıl	93	1,47	0,66			
	11-15 Yıl	101	1,22	0,76			
	16-20 Yıl	75	1,40	0,72			
	21 yıl ve üstü	168	1,14	0,73			
Sorgulayan	0-5 Yıl	26	1,49	0,83	3,243	0,012*	2>3-5
	6-10 Yıl	93	1,57	0,84			
	11-15 Yıl	101	1,32	0,78			
	16-20 Yıl	75	1,37	0,76			
	21 yıl ve üstü	168	1,22	0,75			
Reis	0-5 Yıl	26	1,50	0,71	10,196	0,001*	2<3-4-5
	6-10 Yıl	93	1,35	0,77			
	11-15 Yıl	101	1,81	0,78			
	16-20 Yıl	75	1,80	0,73			
	21 yıl ve üstü	168	1,94	0,74			

*p<0.05; F:Tek Yönlü Anova Testi

Yapılan analizin sonucuna göre öğretmenlik mesleğindeki hizmet süresi ile tüm kişilik tiplerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Hangi gruptan farklılığın kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonucu ortalamalara bakıldığında uzlaşmacı kişilik tipinde hizmet süresi 21 yıl ve üstü olanların 6-10 ve 16-20 yıl hizmet verenlerden yüksek; başaran, maceracı, mükemmeliyetçi ve özgün kişilik tipinde hizmet süresi 0-5 yıl olanların 11-15, 16-20 ve 21 yıl ve üstü olanlardan yüksek; yardımcı ve reis kişilik tipinde hizmet süresi 6-10 yıl olanların 11-15, 16-20 ve 21 yıl ve üstü katılımcılardan daha düşük; gözlemci ve sorgulayan kişilik tipindeyse 6-10 yıl hizmet süresi olanların 11-15 ve 21 yıl ve üstünde hizmet süresi olanlardan yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile çalıştıkları okul türü karşılaştırılması için tek yönlü Anova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: Okul Türü Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Okul Türü	n	$\bar{x}$	s.s	F	p	LSD
Uzlaşmacı	İlkokul	146	2,05	0,59	1,606	0,202	
	Ortaokul	181	1,97	0,65			
	Lise	136	1,91	0,61			
Başaran	İlkokul	146	1,24	0,82	0,924	0,398	
	Ortaokul	181	1,36	0,81			
	Lise	136	1,34	0,73			
Yardımcı	İlkokul	146	1,95	0,70	1,406	0,246	
	Ortaokul	181	1,82	0,73			
	Lise	136	1,85	0,69			
Maceracı	İlkokul	146	1,05	0,72	1,866	0,156	
	Ortaokul	181	1,13	0,70			
	Lise	136	1,22	0,71			
Mükemmeliyetçi	İlkokul	146	1,04	0,70			

	Ortaokul	181	1,22	0,76	2,724	0,067	
	Lise	136	1,19	0,63			
Özgün	İlkokul	146	0,97	0,64			
	Ortaokul	181	1,16	0,69	4,81	0,009*	1<2-3
	Lise	136	1,20	0,69			
Gözlemci	İlkokul	146	1,21	0,74			
	Ortaokul	181	1,33	0,77	1,264	0,283	
	Lise	136	1,31	0,67			
Sorgulayan	İlkokul	146	1,24	0,74			
	Ortaokul	181	1,44	0,83	2,693	0,069	
	Lise	136	1,36	0,77			
Reis	İlkokul	146	1,86	0,79			
	Ortaokul	181	1,72	0,76	2,318	0,100	
	Lise	136	1,66	0,79			

*p<0.05; F:Tek Yönlü Anova Testi

Yapılan analizin sonucuna göre sadece özgün kişilik tipi ile okul türü arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p=0.009<0,05$). Hangi gruplardan farklılığın kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonucu ortalamalara bakıldığında ilkokulda çalışan özgün kişilik tipi ortaokul ve lisede çalışanlardan düşük bulunmuştur.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile çalıştıkları kurumdaki hizmet sürelerinin karşılaştırılması için tek yönlü Anova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9' da sunulmuştur.

Tablo 9: Çalıştıkları Kurumdaki Hizmet Süresi Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Hizmet Süresi	n	$\bar{x}$	s.s	F	p	LSD
Uzlaşmacı	0-5 Yıl	220	1,92	0,64			
	6-10 Yıl	132	2,04	0,61			
	11-15 Yıl	59	2,10	0,56	1,678	0,154	
	16-20 Yıl	28	1,86	0,68			
	21 yıl ve üstü	24	2,02	0,51			
Başaran	0-5 Yıl	220	1,40	0,78			
	6-10 Yıl	132	1,26	0,79			
	11-15 Yıl	59	1,14	0,75	1,491	0,204	
	16-20 Yıl	28	1,33	1,04			
	21 yıl ve üstü	24	1,28	0,60			
Yardımcı	0-5 Yıl	220	1,76	0,73			
	6-10 Yıl	132	1,96	0,65			
	11-15 Yıl	59	2,02	0,71	2,536	0,039*	1<2-3
	16-20 Yıl	28	1,85	0,81			
	21 yıl ve üstü	24	1,92	0,65			
Maceracı	0-5 Yıl	220	1,19	0,70			
	6-10 Yıl	132	1,08	0,69			
	11-15 Yıl	59	1,02	0,72	1,447	0,218	
	16-20 Yıl	28	1,27	0,88			
	21 yıl ve üstü	24	0,97	0,64			
Mükemmeliyetçi	0-5 Yıl	220	1,24	0,69			
	6-10 Yıl	132	1,10	0,70			
	11-15 Yıl	59	1,01	0,71	3,025	0,018*	1>3-5
	16-20 Yıl	28	1,27	0,84			
	21 yıl ve üstü	24	0,86	0,57			
Özgün	0-5 Yıl	220	1,19	0,68			
	6-10 Yıl	132	1,13	0,67			
	11-15 Yıl	59	0,91	0,64	3,263	0,012*	1>3-5
	16-20 Yıl	28	1,05	0,76			
	21 yıl ve üstü	24	0,83	0,65			
Gözlemci	0-5 Yıl	220	1,31	0,71			
	6-10 Yıl	132	1,30	0,75			
	11-15 Yıl	59	1,18	0,73	0,675	0,609	
	16-20 Yıl	28	1,39	0,84			
	21 yıl ve üstü	24	1,18	0,72			
Sorgulayan	0-5 Yıl	220	1,37	0,83			
	6-10 Yıl	132	1,39	0,80			
	11-15 Yıl	59	1,28	0,73	1,441	0,219	
	16-20 Yıl	28	1,49	0,74			
	21 yıl ve üstü	24	1,03	0,48			
Reis	0-5 Yıl	220	1,65	0,78			
	6-10 Yıl	132	1,76	0,81			
	11-15 Yıl	59	1,85	0,74	2,779	0,026*	1<4-5

16-20 Yıl	28	1,98	0,72
21 yıl ve üstü	24	2,06	0,69

*p<0.05; F:Tek Yönlü Anova Testi

Yapılan analizin sonucuna göre yardımcı, mükemmeliyetçi, özgün ve reis kişilik tipi ile kurumlarındaki hizmet süresi arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Hangi gruplardan farklılığın kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonucu ortalamalara bakıldığında aynı kurumda 0-5 yıl olanların yardımcı kişilik tipinin 6-10 ve 11-15 yıl olanlardan daha düşük; 0-5 yıl olanların mükemmeliyetçi ve özgün kişilik tipinin 11-15 ve 21 yıl üstü olanlardan yüksek; 0-5 yıl olanların reis kişilik tipinin 16-20 ve 21 yıl ve üstü olanlardan daha düşük olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri ile çalıştıkları kurumdaki öğretmen sayısı karşılaştırılması için tek yönlü Anova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Çalıştığı Kurumdaki Öğretmen Sayısı Değişkeni İle Kişilik Tiplerinin Karşılaştırılması

Kişilik Tipleri	Öğretmen Sayısı	n	$\bar{x}$	s.s	F	p	LSD
Uzlaşmacı	25 ve daha az	62	1,95	0,62	0,581	0,560	
	26-50 arası	204	2,01	0,64			
	51 ve üzeri	197	1,95	0,60			
Başaran	25 ve daha az	62	1,28	0,77	0,457	0,633	
	26-50 arası	204	1,29	0,82			
	51 ve üzeri	197	1,36	0,77			
Yardımcı	25 ve daha az	62	1,94	0,65	0,411	0,664	
	26-50 arası	204	1,86	0,74			
	51 ve üzeri	197	1,85	0,70			
Maceracı	25 ve daha az	62	1,03	0,67	0,686	0,504	
	26-50 arası	204	1,15	0,73			
	51 ve üzeri	197	1,15	0,70			
Mükemmeliyetçi	25 ve daha az	62	1,07	0,65	0,624	0,536	
	26-50 arası	204	1,15	0,72			
	51 ve üzeri	197	1,18	0,71			
Özgün	25 ve daha az	62	0,94	0,62	3,706	0,025*	1<3
	26-50 arası	204	1,09	0,70			
	51 ve üzeri	197	1,19	0,66			
Gözlemci	25 ve daha az	62	1,25	0,78	0,227	0,797	
	26-50 arası	204	1,27	0,72			
	51 ve üzeri	197	1,31	0,73			
Sorgulayan	25 ve daha az	62	1,22	0,84	1,181	0,308	
	26-50 arası	204	1,40	0,78			
	51 ve üzeri	197	1,35	0,78			
Reis	25 ve daha az	62	1,84	0,77	0,552	0,576	
	26-50 arası	204	1,74	0,80			
	51 ve üzeri	197	1,72	0,77			

*p<0.05; F:Tek Yönlü Anova Testi

Yapılan analizin sonucuna göre özgün kişilik tipi ile çalıştığı kurumdaki öğretmen sayısı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p=0.025<0,05$). Hangi gruplardan farklılığın kaynaklandığını bulmak için yapılan LSD testi sonucu ortalamalara bakıldığında kurumunda 25 ve daha az öğretmen bulunanların özgün kişilik tipinin 51 ve üzeri öğretmen sayısı olanlardan daha düşük olduğu bulunmuştur.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma öğretmenlerin enneagram kişilik tiplerini çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Literatür incelemesinde enneagram konusunda okul yöneticileri, aday öğretmenler, öğrenciler, genel örneklem kitlelerine yönelik az sayıda çalışma mevcuttur. Ayrıca öğretmenleri demografik değişkenler açısından beş faktörlü kişilik kuramına göre inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu yüzden ulaşılan sonuçlar elde edilen bu sınırlı çalışmalarla ele alınmıştır. Araştırmanın amacı dahilinde öncelikle öğretmenlerin kişilik tipleri incelenmiştir. Öğretmenlerin kişilik tipleri alt boyutlarına ait aritmetik ortalamalarına bakıldığında, en yüksek Uzlaşmacı ve sırasıyla Yardımcı, Reis, Sorgulayan, Başaran, Gözlemci, Mükemmeliyetçi, Maceracı ve Özgün kişilik tipleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğretmenlerin daha uzlaşmacı, uyumlu kişiler olduğunu göstermektedir. Subaş (2017, s.183) okul müdürleriyle yapmış olduğu çalışmada okul müdürlerinin kişilik tiplerinde benzer olarak birinci sırada Uzlaşmacı olduğunu bulmuştur. Bunu Reis, Gözlemci, Maceracı, Özgün, Mükemmeliyetçi, Yardımcı, Başaran ve Sorgulayan takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Aktürk ve Taştan (2020)

Türkiye geneli yaptığı bir çalışmada Tip 9'un (Uzlaşmacı) öğretmenlerde en yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Hur ve Lee (2011) üniversite öğrencileri, Lee, Yoon ve Do (2013) Koreli üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında Tip 9 Uzlaşmacı kişilik tipinin en yaygın tip olduğunu bulmuştur. Ayrıca çalışmada aritmetik ortalamalara göre en düşük Tip 4 olan özgün kişilik tipi alt boyutu bulunmuştur. Boyd (2021) yapmış olduğu çalışmada da Tip 4 kişilik tipini öğretmenler arasında en düşük olan tip bulmuştur.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Erkan (2020) öğretmen adaylarına, Kocabıyık (2021, s.82) okul yöneticilerine, Kara ve Dönmez (2022) sporculara, Kurt (2019) satış sorumlularına yönelik yapmış olduğu çalışmada kişilik tiplerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Yine Şenel (2019) öğretmenlere yönelik beş faktörlü kişilik testini kullandığı çalışmasında öğretmenlerin kişilik tiplerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Tüm bu çalışmalar ışığında, cinsiyet gözetmeksizin kişiler aynı veya farklı kişilik tipinde olabileceği görülmektedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre başarılı, mükemmeliyetçi ve özgün kişilik tipi genç yaşlarda daha yüksek, yardımcı ve reis kişilik tipi düzeyi ise 51 ve üzeri yaşlarda (artan yaşlarda) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu durumda farklı yaşlarda olan öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri algılarının aynı olabileceği gibi farklılık da gösterebileceği görülmektedir. Ayrıca, örnekleme oluşturan 51 ve üzeri yaşlardaki öğretmenlerin daha fazla yardımcı olma veya lider olma özellikleri sergilediği; 20'li yaşlardaki öğretmenlerin daha fazla başarı odaklı, mükemmeliyetçi olma veya daha özgün kişilik özellikleri sergilediği görülmektedir. Aktürk ve Taştan (2020) Türkiye geneli yaptığı bir çalışmada Tip 3'ün (Başaran) yaşı az olanlarda daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. İki çalışmada da benzer şekilde başarılı kişilik tipi yaşı daha küçük olanlarda fazla görülmektedir. Tekin ve Güven (2020) beş faktörlü kişilik ölçeğini kullandıkları çalışmalarında 41-50 yaş aralığında olan öğretmenlerin sorumluluk puanlarını 21-30 yaştakilerine göre daha yüksek bulmuştur. İmre (2018) çalışmasında sorumluluk alt boyutunda 40-45 yaştaki öğretmenleri, deneyime açıklık alt boyutunu ise 25-29 yaştaki öğretmenleri diğer yaş gruplarına göre yüksek bulmuştur. Kullanılan kişilik tiplerini farklı olsa da yüksek yaşların sorumluluk özelliği, yardımcı ve sahiplenici olmaları, genç yaşların başarı arzusu, gelişime daha açık olma özellikleri birbiriyle örtüşmektedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre başarılı kişilik tipi bekarlarda, yardımcı kişilik tipi evlilerde daha yüksek bulunmuştur. Yardımcı kişilik tipinin ilgili bir tip olarak, yardım etme özelliği vardır (Baron ve Wagele, 1994). Araştırmanın sonucuna göre de örnekleme oluşturan evli öğretmenlerin yardımcı özelliklerini daha fazla sergilediği görülmektedir. Tekin ve Güven (2020) yaptıkları çalışmada evli öğretmenlerin daha yumuşak başlı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bozık (2021) evli bireylerle alakalı yaptığı çalışmada evlilerin daha çok Tip 2 yardımcı kişilik tipine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmaların araştırmada elde edilen sonucu desteklediği görülmektedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu da farklı eğitime sahip kişilerin aynı veya farklı kişilik tiplerinde olabileceğini göstermektedir. Erçin (2018) çalışmasında kişilik tiplerinin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Kurt (2019) satış sorumlularının kişilik tiplerinin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Uğurlu (2012) beş faktör envanteri uygulamasıyla öğretmenlerin kişilik tiplerinin eğitim durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Tüm bu çalışmalar araştırmada ulaşılan sonucu destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri meslekteki hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre, uzlaşmacı, yardımcı ve reis kişilik tipi hizmet süresi fazla olanlarda daha yüksek; başarılı, maceracı, mükemmeliyetçi, özgün, gözlemci ve sorgulayan kişilik tiplerinde ise hizmet yılı daha az olanlarda daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu durumda farklı hizmet süresine sahip öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri algılarının farklılık gösterebileceği görülmektedir. Ayrıca, örnekleme oluşturan meslekte daha fazla yıl geçiren öğretmenlerin daha fazla lider, yardımcı veya orta yolu bulma özellikleri, meslekte maksimum on yılı olanların da daha fazla gözleme, işleri sorgulama, başarı odaklı, maceracı, özgün veya mükemmeliyetçi özellikleri sergilediği görülmektedir. Benzer olarak Kocabıyık (2021) okul yöneticilerinde mesleki hizmet süreleriyle özgün, başarılı, reis, sorgulayan, gözlemci boyutunda anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Tekin ve Güven (2020) sorumluluk alt boyutunda 10-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenleri 1-5 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerden; Uğurlu (2012) aynı alt boyutu 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenleri 6-10 yıl hizmet süresine sahip olanlardan daha yüksek bulmuştur. Bu çalışmalar farklı kişilik kuramlarında yapılmış olsalar da meslekte geçirdikleri süreleri fazla olan öğretmenlerin kendilerine ve çevresindekilere karşı daha sorumlu ve lider ruhlu olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri çalıştıkları okul türlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre özgün kişilik tipi ilkokulda hizmet verenlerde daha düşük olduğu bulunmuştur. Küçük (2021) de ebeveynlerin çocuklarıyla kurdukları ilişkileri incelediği tezinde, empati becerisi en yüksek olan Tip 4 kişilik tipi

olan özgün kişilik tipinin çocuklarıyla olumlu ilişkiler kurma eğiliminin olması beklenirken, anlamlı bir ilişki bulamamıştır. İlkokul kademesi de çocuklarla daha çok bağ kurulan bir okul kademesi olduğu düşünüldüğünde iki çalışma birbirini destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri çalıştıkları kurumdaki hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre çalıştığı kurumdaki hizmet yılı az olanlarda yardımcı ve reis kişilik tipi daha düşük, mükemmeliyetçi ve özgün kişilik tipi ise daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, örnekleme oluşturan aynı kurumda 5 yıldan az çalışan öğretmenlerin daha az reis ve yardımcı olma özelliklerini, daha fazla özgün veya mükemmeliyetçi özelliklerini sergilediğini göstermektedir. Benzer şekilde Kocacı (2021) yapmış olduğu çalışmada yardımcı ve reis kişilik tipini görev süresi az olanlarda düşük bulmuştur. Şenel (2019) beş faktörlü kişilik testi ile öğretmenleri incelediği çalışmada uyumluluk alt boyutunu aynı kurumda daha fazla çalışanlarda daha yüksek bulmuştur. Tipler farklı olsa da çalışmalar birbirini desteklediği görülmektedir.

Öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri çalıştıkları kurumdaki öğretmen sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre özgün kişilik tipi çalıştığı kurumdaki öğretmen sayısı az olanlarda daha düşük bulunmuştur. Literatürde bu değişkene benzer olarak kişilik tiplerinin yaşanılan yere göre farklılaşmasına Bakan Yüksel ve Kızılgöç (2021) çalışmada özgün kişilik tipi olan Tip 4 kişilik tipinin büyük şehirlerde yaşayanların küçük yerleşim yerlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sonuç olarak, kişilerin kişilik tiplerini bilmesi hem kendilerini hem de çevresindekileri daha iyi anlamaya yardımcı olmasının yanı sıra, örgütler içerisinde uygun görev vermede, kişinin iyi ve kötü yönlerini anlamada, onları yönetmede ve takım çalışmaları oluşturmada fayda sağlamaktadır (Garner, 2012). Enneagram da kişilik tipimizi öğretmede ve anlamada bize geniş bir pencere sunmaktadır. Enneagram geniş ve çok eski bir geçmişe sahip olsa da hem demografik değişkenler açısından hem de diğer konularla olan ilişkileri açısından sınırlı çalışmalar mevcuttur. Bu yüzden enneagram konusu daha fazla çalışılarak literatüre destek sağlanması gerektiği düşünülmektedir. Enneagram hakkında hem çeşitli ve farklı demografik değişkenler açısından, hem de kişilikle ilişkisi olabileceği düşünülen konularda daha fazla çalışma yapılabilir.

Okul ortamında enneagram kişilik tiplerinin bilinmesi, öğretmenlerin takım lideri, proje başkanı, zümre başkanı gibi görevlere getirilmesinde, öğretmenler arasında takım çalışması kurmakta, ayrıca okul yöneticilerinin öğretmenlerini daha iyi tanıması ve kurum kültürünü yükseltmek adına atacağı adımlarda faydaları olabilir. Bu yüzden öncelikle enneagramı öğrenmeleri, enneagramla kendilerini tanımaları ve mesleki gelişimlerinde yol almaları için öğretmenlere ve yöneticilere hizmetçi eğitimler verilebilir. Ayrıca, enneagramın özellikle öğretmenler açısından daha fazla incelenmesi, çalışılması gerektiği düşünülmektedir. Bu durumda, öğretmenlerin enneagram kişilik tipleri için benzer bir çalışma daha büyük örneklem grubuyla yapılabilir. Özel okullar bünyesinde çalışan öğretmenler için enneagram kişilik tipleri araştırılabilir. Ayrıca özel okul ve devlet okulu öğretmenlerinin enneagram kişilik tiplerinin karşılaştırılmasının yapılabileceği farklı çalışmalar yapılabilir. Sonraki çalışmaların bu açıları ele alınması literatüre katkı sağlaması bakımından faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Aca, G. (2020). *Lise öğrencilerinin enneagram kişilik tipleri ile sosyal ağ bağımlılığı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aktürk, Z., & Taştan, K. (2020). Frequency of personality types based on enneagram in a Turkish sample: A web-based cross-sectional study. *Orta Doğu Tıp Dergisi*, 12(2), 211-218. <https://doi.org/10.21601/ortadogutipdergisi.722751>
- Antonioni, D. (1998). Relationship between the big five personality factors and conflict management styles. *International journal of conflict management*, 9(4), 336-355.
- Baron, R., & Wagele, E. (1994). *The Enneagram made easy: Discover the 9 types of people*. HarperSanFrancisco.
- Bayar, A. (2015). Bir örgüt olarak okulda meydana gelen çatışma nedenleri ve çözüm yollarına yönelik okul müdürlerinin görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 130-141. <https://doi.org/10.19126/suje.53081>
- Boyd, B. A. (2021). *An investigation into the relationship between successful school-based agricultural education teachers and Enneagram personality type* (Thesis). Tarleton State University
- Bozik, F. B. (2021). *Evlü bireylerin enneagram kişilik tipleriyle evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, Ö. (2023). *Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Engler, B. (2014). *Personality theories*. Cengage Learning.
- Erçin, H. Ş. (2018). *Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği, Ankara.
- Erkan, İ. (2020). *Enneagram modeline göre öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Fatemi, M. A., Ganjali, R., & Kafi, Z. (2016). EFL teachers' personality type and their effectiveness in teaching: Investigating the relationship. *International Journal of Educational Investigations*, 3(1), 166-177.
- Ferda, F. & Karabulut, Y. (2004). Sunuş. İçinde D. N. Daniels ve Price V. A. *Enneagram Kendini Bilme Sanatı*. Seda Çiftçi (Çev.) (s.7-8). Kaknüs Yayınları
- Garner, E. (2012). *Understanding personality types: Managing people through their personality traits*. Ventus Publishing.
- Gomez, G (2020). *The enneagram & you: Understand your personality type and how it can transform your relationships*. Simon and Schuster
- Hur, Y., & Lee, K. H. (2011). Analysis of medical students' enneagram personality types, stress, and developmental level. *Korean journal of medical education*, 23(3), 175-184. [10.3946/kjme.2011.23.3.175](https://doi.org/10.3946/kjme.2011.23.3.175)
- İmre, C. (2018). *Orta düzey yöneticilerinin beş faktör kişilik özelliklerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından belirlenmesi*. (Yüksek Lisans tezi). İstanbul Gedik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kabak, S. (2011). *Enneagramın 7. Sınıf matematik öğretiminde grup çalışmasına etkisi üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, N. Ş. & Dönmez, A. (2022). Sporda enneagram kişilik tipleri. *ROL Spor Bilimleri Dergisi / Journal of ROL Sports Sciences*, 3(1), 73-81.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi (24. baskı). Nobel Yayıncılık.
- Kayserili, M. (2023). *Yöneticilerin kişiliklerinin etik davranış alguları ve yönetim tarzları üzerindeki etkisinde örgüt kültürünün düzenleyici rolü*. (Doktora Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kim, L. E., Jörg, V., & Klassen, R. M. (2019). A meta-analysis of the effects of teacher personality on teacher effectiveness and burnout. *Educational psychology review*, 31, 163-195. [10.1007/s10648-018-9458-2](https://doi.org/10.1007/s10648-018-9458-2)

Kocabıyık, T. (2021). *Okul yöneticilerinin Enneagram kişilik tipleri ve iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Kurt, A. (2019). *Kişisel satış sürecinde bireysel farklılıklar Enneagram tipolojisi üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Küçük, F. (2021). *Ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişim becerileri ile enneagram modeline göre kişilik tipleri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Lapid-Bogda, G. (2010). *Bringing out the best in everyone you coach*. McGraw-Hill Professional Publishing.

Lee, J. S., Yoon, J. A., & Do, K. J. (2013). Effectiveness of enneagram group counseling for self-identification and depression in nursing college students. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 43(5), 649-657. [10.4040/jkan.2013.43.5.649](https://doi.org/10.4040/jkan.2013.43.5.649)

McGuinness, M.(2007). An introduction to the Enneagram. http://ebooks.bharathuniv.ac.in/gdlc1/gdlc4/Arts_and_Science_Books/commerce/commerce/Business%20and%20Enterprise/Books/An%20Introduction%20to%20the%20Enneagram.pdf

Murray, E. (1972). Students' perceptions of self-actualizing and non-self-actualizing teachers. *Journal of Teacher Education*, 23(3), 383-387. <https://doi.org/10.1177/00224871720230032>

Oğuz, Y. (2007). *Okul müdürlerinin demografik değişkenler ve kişilik özellikleri ile çatışma yönetim stilleri tercihleri arasındaki farklılıklar ve ilişkiler*. (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Othman, F. B. (2009). A study on personality that influences teaching effectiveness. *Unpublished doctoral dissertation. University of Science, Malaysia*.

Palmer, H. (2011). *The Enneagram*. HarperSanFrancisco, A Division of HarperCollins.

Pearce, H., & Brees, K. K. (2007). *The complete idiot's guide to the power of the Enneagram*. NewYork: Penguin Group.

Riso, D. R., & Hudson, R. (1999). *The wisdom of the Enneagram. The complete guide to psychological and spiritual growth for the nine personality types*. Bantam Books.

Schewee III, W. A. (2023). *Examining personality traits of teachers utilizing the Enneagram* (Doctoral dissertation). Dallas Baptist University

Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2017). *Theories of personality*. Cengage Learning.

Subaş, A. & Çetin, M. (2017). Enneagram kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlilik çalışması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (11), Haziran, 160-181. [10.16990/SOBIDER.3478](https://doi.org/10.16990/SOBIDER.3478)

Subaş, A. (2017). *Okul yöneticilerinin "liderlik stilleri" ile "enneagram kişilik tipleri" arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sucuoğlu, E. (2015). Devlet lisesi öğretmenlerinin çatışma nedenleri ve çatışma yönetimi yaklaşımlarının değerlendirilmesi, Evaluation of the conflict causes and conflict management approaches of the state lycee teachers, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 30(4): 16-28

Şahin, A. (2019). *Conflict management for retail store project development process: Personality perspective*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Şenel, S. R. (2019). *Öğretmenlerin kişilik özellikleri ve örgütsel sessizlik ile mesleki doyum ilişkisi*. (Yüksek Lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tekin, E., & Güven, S. (2020). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan branş öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile kişilik tiplerinin karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 15(1), 155-184.

Turhan, Ö., & Tiftik, C. (2022). Beş Faktör kişilik özelliklerinin çatışma yönetme stratejilerine etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 181-210. DOI: 10.21733/ibad.955563

Uğurlu, B. (2012). *Resmi liselerde çalışan öğretmenlerin kişilik özellikleri ile kullandıkları disiplin stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldızoğlu, H., & Burgaz, B. (2014). Okul yöneticilerinin beş faktör kişilik özellikleriyle çatışma yönetimi stili tercihleri arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-2), 295-310.

Yüksel, A., & Kızılgeçit, M. (2021). Enneagram Kişilik Modeli Bağlamında İlahiyat Fakültesi đrencilerinin Kişilik zelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, (3), 9-38.

Yürür, S. (2009). Yöneticilerin atışma yönetim tarzları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin analizine yönelik bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(1), 23-42.

Walker, W. J. (1969). Teacher personality in creative school environments. *The Journal of Educational Research*, 62(6), 243-246. doi:10.1080/00220671.1969.10883830